

Työelämän osaamistarve, johon ehdotuksella haetaan ratkaisua

Työelämässä ja yhteiskunnassa toimiminen muuttuu alati vaativammaksi ja toimijuudessa korostuvat entistä enemmän yksilön itsenäinen pärjäävyys ja päätöksenteko sekä itseohjautuvuuden vaatimus. Samalla erilaisia ohjauksen rakenteita automatisoidaan, jolloin ammattiin valmistuva jää helposti vaille tukea siirtyessään oppilaitoksesta työelämään.

Työelämän monimutkaistuessa tarvitaan valmiuksia pohtia omia tavoitteita, keinoja niiden saavuttamiseksi sekä tukea hahmottamaan siirtymävaiheisiin liittyviä vaihtoehtoja.

Urasuunnitteluvalmiudet ja jatkuva oppiminen ovat avaintaitoja muuttuvaan työelämään siirryttäessä. Ehdotuksemme on, että ammatillisen koulutuksen yhteisen tutkinnonosan Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen valinnaistarjontaan (9osp) otetaan kolmen osaamispisteen laajuinen Urasuunnittelutaitojen vahvistaminen -kokonaisuus. Pakollinen, olemassa oleva 1 osaamispisteen kokonaisuus (OURA) antaa perusvalmiudet urasuunnitteluun ja tämä valinnainen opintokokonaisuus laajentaa ja syventää opiskelijan mahdollisuutta kehittää urasuunnitteluvalmiuksiaan ja suunnitella tulevaisuuttaan.

Tarkoituksena on tukea ammattiin valmistuvaa tarkastelemaan vaihtoehtoja, tekemään itseään koskevia ratkaisuja ja lisätä valmiuksia toimia työelämään siirtymisen vaiheessa. Ajatuksemme on, että hyöty koituu paitsi ammattiin valmistuvalle itselleen, myös työelämälle ja yhteiskunnan palveluille, joihin valmistuvalla tulee olemaan asiakkuuksia siirtymävaiheessa. Kun valmistuvaa tuetaan kestävien ratkaisujen tekemisessä, lienee hyöty näkyvissä myös työelämässä.

Tarve urasuunnittelutaitojen vahvistamiseen on havaittu oppilaitoksissa. Valtakunnallinen valinnainen opintokokonaisuus vahvistaisi kaikkien oppilaitosten mahdollisuutta tasa-arvoiseen ja laadukkaaseen kyseisen tutkinnon osan osa-alueen toteutukseen.

Kuvaile ehdotus tutkintorakenteen tai tutkinnon perusteiden kehittämiseksi

Työryhmämme ehdottaa yhteisen tutkinnonosan Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen valinnaistarjontaan lisättäväksi osa-alueen Urasuunnittelutaitojen vahvistaminen (3osp).

Urasuunnittelutaitojen vahvistaminen sisältää kuusi teemaa/tavoitekokonaisuutta:

- Opiskelija vahvistaa urasuunnittelutaitojaan ja suunnittelee tulevaisuuttaan
- Opiskelija tunnistaa muuttuvan työelämän ja valmistautuu siihen
- Opiskelija vahvistaa työyhteisöosaamistaan
- Opiskelija tunnistaa omaa osaamistaan sekä verkostojaan ja hyödyntää niitä työhaussa
- Opiskelija ymmärtää oman ammattitaidon jatkuvan kehittämisen merkityksen

Tutkinnon osan osa-alueen arvioinnissa käytetään valtakunnallisesti käytössä olevia geneerisiä arviointikriteerejä.

Työryhmässä on kehitetty opintokokonaisuuden toteutusta tukevaa materiaalia, kuten tavoitekokonaisuuksien omat tavoitteet, niihin liittyviä tehtäviä ja arvioinnin tukimateriaalin. Oppilaitoksilla on vapaus luoda oma toteutussuunnitelma hyödyntäen tukimateriaalia.

Miten ehdotusta on valmisteltu? Ketkä ovat olleet osallisina valmistelussa?

Tutkinnon osan osa-alue on kehitetty OLO - oikeus laadukkaaseen ohjaukseen -hankkeen työnä. Hankkeen aloitusvaiheessa valikoitui oppilaitosverkoston yhdeksi kehittämiskohteeksi urasuunnittelutaitojen vahvistaminen. Työryhmään osallistui toimijoita eri oppilaitoksista oman kehittämisorientaationsa mukaisesti. Teemaa työstivät yhteiskehittämisen menetelmällä seuraavat oppilaitokset: Hyria, Keuda, Luksia, Opao, Osao, Sedu, Vamia, WinNova ja Ysao. Verkoston työskentelyssä vallitsi huomattava samanmielisyys työstettävän kokonaisuuden tarpeellisuudesta, tavoitteista ja sisällöstä, mikä viestii urasuunnittelutaitojen vahvistamisen olevan ajankohtaisena kehittämisen kohteena ja tarpeena kansallisesti, ei vain paikallisesti. Opintokokonaisuuden käytettävyyttä ja sen toivottamista tervetulleeksi ennustanee se, että edellä esitetty lukuisa oppilaitostoimijoiden joukko on opintokokonaisuutta työstänyt. Lisäksi 23 oppilaitoksen OLO-verkosto kokonaisuudessaan on seurannut työryhmän työskentelyn kehittymistä tietoisina kehittämiskohteena olevasta tutkinnon osan osa-alueesta.

Tutkinnon osan osa-aluetta työstänyt työryhmä oli kooltaan iso, minkä vuoksi koko työryhmän työskentelyä viimeisteli, materiaalia yhdenmukaisti ja kokonaisuutta esillä piti pienempi työryhmä, johon kuuluivat Erja Kärnä Keudasta, Sanni Mäkelä WinNovasta, Anna Kyllönen Ysaosta ja Tiina Sevon Luksiasta.